כג: שבועות שתים פרק שלישי שבועות

במסרהב בו חבירו. ואינו חוסר עצמו אלא כשלו: **הכא** מי מחית **נפשיה לפחות מכשיעור**. בקונטרס פי׳ דל״ג ליה ושיכוח הוא אלא ה״ג מי מיחייב אכללי ופרטי וגראה דיש לישבו מי ממחית כו׳ וה״פ כלומר מי איכא למימר הכא גבי שבועת כיטוי דעוקר שבועה אכללא דפת חטין ושעורין וכוסמין לענין פחות מכשיעור דאם אכל מכל מין ומין פחות מכשיעור שיצטרפו דמסיק אדעתא דאי אכל שיעור אכילה מכולן שיתחייב דאיכוין לגירוף ואחשבה לאכילה פחות מכשיעור מכל מין ומין ומסיק הכי השתא התם דאמי למיחל אכללי ופרטי (ב) דכי אישתבע והדר אישתבע חייל נמי אפחות מכשיעור מכל מין ומין אבל בשבועת כיטוי אלא למיחל אכללי ופרטי כשיעור שלם אין לנו לומר דנתכוין אכללי גם לענין גירוף: **רישא** בסתם **וסיפא במפרש**. קלת תימה כיון דרישא וסיפא חיי נגזילה וטריפה מ״ש דברישא נקט אוכלין שאין ראוין וכסיפא נקט נגזילה וטריפה:

בכולל דברים המותרים עם דברים האסורין. אין להקשות דלוקי טולה במפרש ורישא בשאינו כולל דברים האסורים עם דברים המותרים דהא משמע דוקא אכל אוכלין שאינן ראוין פטור אבל ראוין חייב: **דמוקי** לה בדברי הכל. אף על גב דאיכא תנאי דלית להו איסור כולל דהא לא מייסינן כיון דלא מיתנו במתני׳ ועוד דאין לחוש במאי דאיכא תנאי דלית להו איסור כולל כיון דבהדיא פליג ר״ש מהאי טעמא דלית ליה איסור כולל וא״ת ולוקמי במפרש ור״ל ור״ל דאי במפרש לא מיתוקמא מתניתין כרבי עקיבא דמשמע הא סתם פטור וא״ת לימא דהיינו טעמא דלא אמר כר״ל משום דר׳ יוחנן סבר (יומא עג:) אין שיעור אסור מן התורה וכבל שהוא נמי מושבע ועומד הוא וי״ל כיון דליכא אלא איסור בעלמא לאו מושבע ועומד חשיב ליה כדפ״(ד) אע״ג דאין איסור לאו חייל על איסור עשה דהא לקמן (דף כה.) פריך אילימא תמנה לעני מושבע ועומד מהר סיני הוא דכתיב נתן תתן לו ואמר נמי בפרק אלו הן הנשרפין (סנהדרין דף פג.) מנין לכהן טמא שאכל תרומה טמאה שאינו במיתה שנאמר ומתו בו כי יחללוהו פרט לזו שמחוללת ועומדת ומפרש בפרק כל הנשר (חולין דף קיג:) דטעמא משום דאין איסור אל על איסור אע״ג דבתרומה טמאה אין בה אלא איסור עשה מ״מ אי שיעור דליכא אפי׳ עשה אלא איסור בעלמא לא חשיב מושבע ועומד ועוד דמאי לאוקמי שלא כדרך הנאתן דאין איסור אלא מדרבנן כמו אי שיעור לר״ל וזה הפירוש נראה יותר דלפירוש קמא קשיא דמ״מ (ג) הכי המ״ל דלא אמר כר״ל כיון דסבר דאי שיעור אסור מן התורה לא משכחת לה הן ולאו דהיכי משתבע שאוכל אי שיעור הא מושבע ועומד מהר סיני הוא: באיסור

ודלמא ע״י תערובת אימא וכן של שעורים וכן של כוסמין פת פת למה לי שמע מיניה לחלק: שבועה שלא אשתה ושתה משקין הרבה אינו חייב אלא אחת כו׳: בשלמא התם דאמרת מיתתא ליה פת פת לחיובא אלא הכא מאי הוה למימר דלמא למיפטר נפשיה ממשקין אחריני קאתי אמר רב פפא הכא במונחין לפניו עסקינן שהיה לו לומר שבועה שלא אשתה אלו ודלמא אלו הוא דלא שתינא אחריני שתינא אלא דאמר שבועה דלא שתינא כגון אלו דלמא כגון אלו דלא שתינא בציר מהכי וטפי מהכי שתינא אלא כגון דאמר שבועה שלא אשתה ממין אלו ודלמא מין אלו הוא דלא שתינא הא אינהו גופייהו שתינא אימא שלא אשתה אלו ומיניהו רב אחא בריה דרב איקא אמר [א]במסרהב בו חבירו עסקינן דאמר לו בוא ושתה עמי יין ושמן ודבש דהיה לו לומר שבועה שלא אשתה עמך יין ושמן ודבש למה לי לחייב על כל אחת ואחת [ב]תנן התם תן לי חטין ושעורין וכוסמין שיש לי בידך שבועה שאין לך בידי כלום אינו חייב אלא אחת שבועה שאין לך בידי חטין ושעורין וכוסמין חייב על כל אחת ואחת וא״ר יוחנן [ג]אפי׳ פרוטה מכולם מצטרפת פליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר אפרטי מיחייב אכללי לא מיחייב וחד אמר אכללי נמי מיחייב הכא מאי אמר רבא הכי השתא התם מיחייב אכללא ומיחייב אפרטא דהא אי משתבע והדר משתבע מיחייב תרתי הכא אי סלקא דעתך איתא בכללא אפרטי אמאי מיחייב מושבע ועומד הוא: שבועה שלא אוכל וכו׳: הא גופא קשיא אמרת שבועה שלא אוכל ואכל אוכלין שאין ראוין לאכילה ושתה משקין שאין ראוין לשתיה פטור והדר תני שבועה שלא אוכל ואכל נבילות וטריפות שקצים ורמשים חייב מאי שנא רישא דפטור ומאי שנא סיפא דחייב הא לא קשיא רישא בסתם וסיפא במפרש מפרש נמי גופיה תיקשי [ד]אמאי מושבע מהר סיני הוא רב ושמואל ורבי יוחנן דאמרי [ה]בכולל דברים המותרין עם דברים האסורין וריש לקיש אמר אי אתה מוצא אלא אי [ו]במפרש חצי שיעור ואליבא דרבנן אי בסתם אליבא דרבי עקיבא דאמר אדם אוסר עצמו בכל שהוא בשלמא רבי יוחנן לא אמר כריש לקיש דמוקים לה למתניתין כדברי הכל אלא ר״ל מאי טעמא לא אמר כר׳ יוחנן אמר לך כי אמרינן איסור כולל באכלי לא מיחייב: **מתני׳** שבועה שלא אוכל ואכל אוכלין שאין ראוין (שהוא) פטור כו׳. אקשי׳ מאי שנא רישא באוכלין ומשקין שאינן ראוין שהוא פטור ומאי שנא סיפא גבי נבילות וטריפות שחייב. ואוקימנא רישא בסתם דדעתיה אמידי דראוי לאכילה. סיפא במפרש שבועתו שלא יאכל נבילות וטריפות. ואקשינן אמאי חייב אנבילות וכיוצא בהן מושבע הוא עליהן מהר סיני. ואין שבועה חלה על שבועה. ומוקים לה למתני׳ כדברי הכל. וריש לקיש אמר אי אתה מוצא להעמיד משנתנו אלא אי במפרש פחות מכזית ואליבא דרבנן. אי בסתם ואליבא דר׳ עקיבא דאמר אדם אוסר עצמו בכל שהוא. אבל בכולל לא. דכי אמרינן איסור כולל כגון יוה״כ שאוסר בכלל כל מאכל מותר ואסור.

ודלמא ע״י **תערובת**. מי אמר הכי הוה משמע שלא יאכל פת שיש בה כל המינין הללו בערבוביא אבל של כל מין ומין בפני עצמו יאכל: **הא אחרינא שתינא**. ממין זה: **כגון אלו**. משמע ממין אלו: **דלמא**. מי אמר הכי הוי משמע כגון אלו כשיעור הזה: **הוה ליה למימר שבועה שלא אשתה עמך**. ולא צריך לפרש דכי אישתבע אמאי דמסרהבין בו אישתבע: **תנן התם**. גבי שבועת הפקדון: **פרוטה מכולן מצטרפת**. לחייבו על שבועה ולא על כל אחת ואחת אלא לחייבו אשם אחד: **פליגי רב אחא ורבינא**. בחייב על כל אחת ואחת דמתני׳ וכדרבי יוחנן. חד אמר מיחייב אפרטי ולא מיחייב אכלל כלומר על כל אחת ואחת דתנן בתמני׳ [לו:] שלש אשמות הן ולא תרבע דלא אמרינן שבועה שאין לך בידי חדא שבועה היא וכי הדר פירש חטים ושעורים וכוסמין לחלק הרי תרבעה הא לא אמרי׳ אלא שבועה שאין לך בידי אפרטי קאי וכי אמר רבי יוחנן פרוטה מכולם מצטרפת אריבא דמתניתין איתמר דקתני אינו חייב אלא אחת אבל קיפא מכל מין ומין חדא שבועה באנפי נפשה היא אי ליכא בכל מין שוה פרוטה לא מיחייב: **וחד אמר מיחייב אכללות ומיחייב אפרטי**. על כל אחת דקתני בתמניתין תרבע אשמות הן כי אמר שבועה שאין לך בידי כלל כולן יחד וכי הדר פרש להו נשבע על כל מין ומין לבדו יש כאן ד׳ שבועות ומילתא דר׳ יוחנן קיימא כין אריבא דקתני אינו חייב אלא אחת בין אקיפא דקתני חייב על כל מין ומין ואשבועתא דכללא דאילו אב׳ שבועות דפרטא ליכא לאוקומה שהרי אין במין אחד שוה פרוטה ואנן כפירת ממון בעינן: **הכא מאי**. מי פליגי בה נמי רב אחא ורבינא בתמני׳ לחייביה ד׳ חדא אשלא אוכל ותלתא לאיריוסא דפרטא: **מי מחית אינש נפשיה לפחות מכשיעור** לא גרסינן לה ושיכוח הוא: **דהא אי אישתבע והדר אישתבע מיחייב תרתי**. דכל שעתא ושעתא ממונא קא כפר ליה כדתנן בפ׳ שבועת הפקדון (לקמן לו:) הטביע עליו ה׳ פעמים וכפר חייב על כל אחד ואחד הילכך כי נמי אמרי׳ שבועתא דכללא שבועתא באפי נפשה היא איכא לאיוסא אשבועתא דפרטא אבל גבי שלא אוכל אי ס״ד איתא בכללא למיהוי שבועה באפי נפשה ואתר עצמו בכל המינין אפרטי תו מי מיחייב הכי ככר מושבע ועומד הוא עליהן ואין שבועה חלה על שבועה: **מאי שנא רישא כו׳**. קס״ד נגילה וטריפה נמי אוכלין שאינן ראוין הן: **הא לא קשיא**. כלומר אם קושיא אמרת אין כאן זו יש לה תירוץ. וכן כל דוכתא דאיכא הא לא קשיא יש קושיא גדולה מזו: **בכולל**. שפירש ואמר שבועה שלא אוכל נבילות ושמוטות: באיסור

מסורת הש״ס

(א) נקמן לו:, ב) נ״ז שם לח., ג) [לעיל כח. סכ:], ד) [כב: ד״ה אסיתמא].

הגהות הב״ח

(א) תוס׳ ד״ה הכא וכו׳ אכללי ופרטי כי כל״ל ואות ל׳ נמחק: (ב) ד״ה דמוקי וכו׳ דאכל מקום היכי הוה מצי למימר כר״ל כיון כל״ל:

רבינו חננאל

פת פת למה לי לחייבי נפשיה אכל חדא: שבועה שלא אשתה ושתה משקין הרבה אינו חייב אלא אחת. שבועה שלא אשתה יין ושמן ודבש חייב על כל אחת ואחת. בשלמא התם אייתר ליה פת פת לחיובי אכל חדא וחדא [כו׳]. ופריק רב הכא בפומחין לפניו עסקינן. ואסיקנא הוה ליה למימר שבועה שלא אשתה אלו ומיניהו יין ושמן ודבש למה לי לחייבי אכל חדא וחדא אי נמי במסרב בו חברו ואומר לו בא שתה עמי יין ושמן ודבש הוה ליה למימר שבועה שלא אשתה [עמך] יין ושמן ודבש למה לי לחייב על כל אחד ואחד. תנן במיקרן דלקמן תן לי חטים ושעורין וכוסמין שיש לי בידך. שבועה שאין לך בידי אינו חיב אלא אחת. שבועה שאין לך בידי חטים ושעורין וכוסמין חייב על כל אחת ואחת. וא״ר יוחנן פרוטה מכולם מצטרפת. פי׳ אפילו אין לו בידו מן חטין שעורין וכוסמין מכולן [אלא] שוה פרוטה מצטרפין וחייב. ופליגו בה רב אחא ורבינא חד אמר אפרטי מיחייב. פי׳ חייב ג׳ חטאות אחת על החטין ואחת על השעורין ואחת על כוסמין. וחד אמר אכללי נמי מיחייב. פי׳ אחא נמי דתנן שבועה שאין לך בידי והוא כלל ואח״כ פרט חטין ושעורין וכוסמין הרי ארבע חדא דכללא וחלתא דפרטי. הכא מאי מי מחית אינש נפשיה לפחות מכשיעור ומחייב אשבועה דכללא נמי בהני דפרטי אי לא. ומשני רבא הכי השתא התם גבי טוען בחברו איתא לשבועה בכללי. ומגו דיכול להודות אפילו אחר שבועתו איתא נמי לשבועתו כתר הכי בפרטי. ומשום הכי מיחייב אכללי ואפרטי. אבל הכא גבי אוסר עצמו בשבועה אי ס״ד איתא לשבועתו בכללי וכיון דאמר שבועה שלא אוכל איחסר באכילה דכל פת הוא ליה כנבילה. כי הדר פרש פת חטין פת שעורין פת כוסמין אמאי חייב. מי חיילא עליה שבועה מושבע ועומד הוא. אלא הכא ודאי אפרטי מיחייב

מסורת הש״ס

(ג) [לעיל כח. סכ:], ד) [כב: ד״ה אסיתמא].

הגהות הב״ח

(ב) ד״ה דמוקי וכו׳ דאכל מקום היכי הוה מצי למימר כר״ל כיון כל״ל:

רבינו חננאל

פת פת למה לי לחייבי נפשיה אכל חדא: שבועה שלא אשתה ושתה משקין הרבה אינו חייב אלא אחת. שבועה שלא אשתה יין ושמן ודבש חייב על כל אחת ואחת. בשלמא התם אייתר ליה פת פת לחיובי אכל חדא וחדא [כו׳]. ופריק רב הכא בפומחין לפניו עסקינן. ואסיקנא הוה ליה למימר שבועה שלא אשתה אלו ומיניהו יין ושמן ודבש למה לי לחייבי אכל חדא וחדא אי נמי במסרב בו חברו ואומר לו בא שתה עמי יין ושמן ודבש הוה ליה למימר שבועה שלא אשתה [עמך] יין ושמן ודבש למה לי לחייב על כל אחד ואחד. תנן במיקרן דלקמן תן לי חטים ושעורין וכוסמין שיש לי בידך. שבועה שאין לך בידי אינו חיב אלא אחת. שבועה שאין לך בידי חטים ושעורין וכוסמין חייב על כל אחת ואחת. וא״ר יוחנן פרוטה מכולם מצטרפת. פי׳ אפילו אין לו בידו מן חטין שעורין וכוסמין מכולן [אלא] שוה פרוטה מצטרפין וחייב. ופליגו בה רב אחא ורבינא חד אמר אפרטי מיחייב. פי׳ חייב ג׳ חטאות אחת על החטין ואחת על השעורין ואחת על כוסמין. וחד אמר אכללי נמי מיחייב. פי׳ אחא נמי דתנן שבועה שאין לך בידי והוא כלל ואח״כ פרט חטין ושעורין וכוסמין הרי ארבע חדא דכללא וחלתא דפרטי. הכא מאי מי מחית אינש נפשיה לפחות מכשיעור ומחייב אשבועה דכללא נמי בהני דפרטי אי לא. ומשני רבא הכי השתא התם גבי טוען בחברו איתא לשבועה בכללי. ומגו דיכול להודות אפילו אחר שבועתו איתא נמי לשבועתו כתר הכי בפרטי. ומשום הכי מיחייב אכללי ואפרטי. אבל הכא גבי אוסר עצמו בשבועה אי ס״ד איתא לשבועתו בכללי וכיון דאמר שבועה שלא אוכל איחסר באכילה דכל פת הוא ליה כנבילה. כי הדר פרש פת חטין פת שעורין פת כוסמין אמאי חייב. מי חיילא עליה שבועה מושבע ועומד הוא. אלא הכא ודאי אפרטי מיחייב

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com